

Sygn. akt I C 589/14

(I C 601/14, I C 681/14, I C 682/14)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Halina Sulis - Kwiecień

Protokolant: st. sekr. sądowy Agata Zegarek

po rozpoznaniu w dniu 02 kwietnia 2015 w Radomiu

przy udziale – na rozprawie

sprawy z powództwa P. K., B. K. (1), B. K. (2) i K. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz P. K. tytułem zadośćuczynienia kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku;

II. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz B. K. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku;

III. zasądza (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz B. K. (2) tytułem zadośćuczynienia kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku;

IV. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz K. S. tytułem zadośćuczynienia kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku;

V. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

VI. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz P. K. kwotę 2400 (dwa tysiące czterysta) złotych, B. K. (1) kwotę 8700 (osiem tysięcy siedemset) złotych, B. K. (2) kwotę 5100 (pięć tysięcy stron) złotych, K. S. kwotę 3200 (trzy tysiące dwieście) złotych tytułem kosztów procesu;

VII. nakazuje ściągnąć od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Radomiu) kwotę 8600 (osiem tysięcy sześćset) złotych tytułem brakującej opłaty sądowej oraz kwotę 896 (osiemset dziewięćdziesiąt sześć) złotych tytułem kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na opinię biegłego.

Sygn. akt I C 589/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 23 kwietnia 2014 roku powód P. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia

zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 złotych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 09 listopada 2004 roku w Ś. R. B. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem marki P. o nr rej. (...) sprzęgniętym z niesprawną technicznie przyczepką załadowaną złomem, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku pojazdu marki V. (...) o nr rej. (...), którym kierował Z. S., doprowadził do czołowego zderzenia pojazdu marki V. w tył przyczepki. W konsekwencji zderzenia pojazd marki V. zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem marki F. o nr rej. (...), kierowanym przez S. S.. W wyniku zdarzenia śmierć ponieśli kierowca oraz pasażerowie pojazdu F.: S. S., W. W., M. F. i Z. K.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kozienicach z dnia 23 października 2006 roku, sygn. akt II K 127/06 sprawca wypadku został uznany winnym dokonania czynu z art. 177 § 2 k.k. oraz skazany na karę 2 lat 8 miesięcy pozbawienia wolności. Posiadacz pojazdu którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powód pismem z dnia 10 marca 2014 roku zgłosił stronie pozwanej roszczenie w kwocie 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią ojca. Pozwany decyzją z dnia 26 marca 2014 roku odmówił wypłaty na rzecz powoda uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Powód stracił ojca gdy miał zaledwie 15 lat. Dla młodego człowieka w tak trudnym wieku dojrzewania, zmarły był ogromnym autorytetem i wzorem do naśladowania. Więzy łącząca go ze zmarłym była bardzo silna. Powód dzielił się z nim wszystkimi swoimi troskami i radościami, ojciec był dla niego ogromnym wsparciem. Po zdarzeniu powód nie potrafił powrócić do codzienności i normalnego funkcjonowania. Stał się wycofany, apatyczny, unikał kontaktów społecznych. Upływ czasu nie złagodził bólu i cierpienia powoda. Bardzo brak mu zmarłego, jego obecności i wspólnych rozmów. Zadośćuczynienie ma w całości rekompensować krzywdę. Obejmuje ono wszystkie cierpienia psychiczne i fizyczne, zarówno już doznane, jak i te które z dużym prawdopodobieństwem wystąpią w przyszłości. Kierując się przywołanymi dyrektywami i rozważając przywołane okoliczności wyznaczające indywidualny rozmiar krzywdy na skutek śmierci osoby najbliższej roszczoną kwotę 80.000 złotych uznać należy za odpowiednią (pозew k. 3-7).

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 października 2014 roku (data prezentaty Sądu) pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa oraz przeprowadzenie rozprawy także w nieobecności strony pozwanej.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za skutki wypadku spowodowanego przez R. B. w dniu 09 listopada 2004 roku w związku z zawarciem z posiadaczem pojazdu marki P. o nr rej. (...) umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Pozwany ubezpieczyciel kwestionuje zasadność przyznania zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. oraz z ostrożności procesowej wysokość roszczenia z tego tytułu. Uwzględniając stan prawny na dzień powstania szkody – wyłączną podstawę prawną dochodzenia roszczeń związanych ze śmiercią osoby najbliższej stanowi przepis art. 446 k.c. Skonstruowane w pozwie roszczenia – rozpatrywane w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. są niezasadne. Ponadto strona pozwana podnosi, że roszczenie o zadośćuczynienie zostało skierowane do pozwanego (...) S.A. jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawy wypadku, która ma źródło w umowie łączącej pozwanego ze sprawcą zdarzenia. Brak jest podstaw do domagania się od pozwanego ubezpieczyciela ochrony dóbr osobistych – poza wymienionymi w art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku – naruszonych czynem niedozwolonym sprawy wypadku drogowego, jeżeli dobrem naruszonym jest inne niż zdrowie i życie. Nawet przy stwierdzeniu naruszenia dobra osobistego podstawą dochodzenia roszczenia powinien być przede wszystkim art. 445 § 1 k.c., jeżeli doszło do rozstroju zdrowia. Smutek, żal, poczucie osamotnienia, bezradności nie podlegają kompensacie. W żadnym wypadku twierdzeniu Sądu Najwyższego, że zadośćuczynienie może być przyznane na podstawie art. 448 k.c., nie można nadać charakteru generalnej reguły. Jednocześnie istnienie abstrakcyjnie ujętej więzi emocjonalnej

ze zmarłym jest niewystarczające do uznania jej za dobro osobiste. Jego treść winna być zindywidualizowana. Sam fakt przeżywania żałoby, która nie wykracza poza te naturalne granice nie uzasadnia jeszcze przyznania zadośćuczynienia. W przeciwnym bowiem razie zadośćuczynienie należałoby się każdej osobie, która utraciła osobę bliską i która przeżywała żałobę po jej utracie – a tak jednak nie jest. Sam fakt przeżywania żałoby, która nie wykracza poza te naturalne granice nie uzasadnia jeszcze przyznania zadośćuczynienia. Ustawodawca w ujęciu przepisu art. 448 k.c. zdecydował o fakultatywności świadczenia. Tym samym świadczenie to nie przysługuje w każdym wypadku śmierci osoby poszkodowanej w wyniku działań osób trzecich. Oceniając stan faktyczny sprawy w kontekście przytoczonych zasad należy uznać, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie usprawiedliwia przyjęcia wystąpienia przesłanek określonych w przepisie art. 448 k.c., uzasadniających przyznanie i żadaną przez powoda wysokość zadośćuczynienia. Pozwany kwestionuje wszelkie twierdzenia powoda niezgodne ze stanowiskiem pozwanego przedstawionym w pismach składanych w postępowaniu likwidacyjnym oraz postępowaniu sądowym. Pozwany zgłosił zarzut braku zasadności żądania odsetek od zgłoszonego roszczenia i wniósł o oddalenie powództwa powodów w zakresie odsetek. W ocenie (...) S.A. brak jest również uzasadnienia przyznania kosztów zastępstwa procesowego w kwocie przekraczającej wynagrodzenie minimalne (odpowiedź na pozew w sprawie o sygn. akt IC 589/14 k. 218-227).

W pozwie z dnia 24 kwietnia 2014 roku powódka K. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 09 listopada 2004 roku w Ś. R. B. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem marki P. o nr rej. (...) sprzęgniętym z niesprawną technicznie przyczepką załadowaną złomem, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku pojazdu marki V. (...) o nr rej. (...), którym kierował Z. S., doprowadził do czołowego zderzenia pojazdu marki V. w tył przyczepki. W konsekwencji zderzenia pojazd marki V. zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem marki F. o nr rej. (...), kierowanym przez S. S.. W wyniku zdarzenia śmierć ponieśli kierowca oraz pasażerowie pojazdu F.: S. S., W. W., M. F. i Z. K.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Koźlenicach z dnia 23 października 2006 roku, sygn.. akt II K 127/06 sprawca wypadku został uznany winnym dokonania czynu z art. 177 § 2 k.k. oraz skazany na karę 2 lat 8 miesięcy pozbawienia wolności. Posiadacz pojazdu którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powódka pismem z dnia 10 marca 2014 roku zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią ojca. Pozwany decyzją z dnia 26 marca 2014 roku odmówił wypłaty na rzecz powódki uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Dla powódki Z. K. był bezkrytycznym odniesieniem dla takich wartości jak rodzina i miłość. Jego nagła i niespodziewana śmierć odmieniła jej życie i pozbawiła poczucia bezpieczeństwa. Zmarły od najmłodszych lat otaczał powódkę opieką, dbał o jej rozwój, wychowanie i spokój. Więzy jaka między nimi istniała, była bardzo silna. Dla powódki ojciec był najważniejszym filarem rodziny. Po zdarzeniu powódka bardzo długo nie potrafiła powrócić do normalnego funkcjonowania. Stała się zamknięta, miała problemy z koncentracją i snem. Śmierć ojca sprawiła, że z dnia na dzień straciła całą radość życia. Upływ czasu nie złagodził cierpienia powódki. Nie potrafi pogodzić się z faktem, że Z. K. nie uczestniczy już w jej życiu. Zadośćuczynienie ma w całości rekompensować krzywdę. Obejmuje ono wszystkie cierpienia psychiczne i fizyczne, zarówno już doznane, jak i te które z dużym prawdopodobieństwem wystąpią w przyszłości. Kierując się przywołanymi dyrektywami i rozważając przywołane okoliczności wyznaczające indywidualny rozmiar krzywdy na skutek śmierci osoby najbliższej roszczoną kwotę 80.000 złotych uznać należy za odpowiednią (pozew w sprawie o sygn. akt IC 601/14 k. 28-32).

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 czerwca 2014 roku (data prezentaty Sądu) pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz rozpoznanie sprawy mimo nieobecności pozwanego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że kwestionuje wszelkie fakty i okoliczności, które nie zostały wprost przez niego przyznane. Pozwany nie kwestionuje okoliczności zdarzenia ani winy sprawcy. Pozwany co do zasady przyjął odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie w ramach ochrony ubezpieczeniowej OC sprawcy (nr polisy (...) z okresem odpowiedzialności od 18 października 2004 roku do 12 stycznia 2005 roku) w zakresie roszczeń związanych ze znacznym pogorszeniem sytuacji majątkowej żony i dzieci zmarłego. W związku ze śmiercią Z. K. pozwany wypłacił dotychczas rodzinie zmarłego świadczenia w łącznej kwocie 103.160 złotych z czego koszty pogrzebu i nagrobka w kwocie 8.160 złotych, stosowne odszkodowanie po śmierci w związku z pogorszeniem sytuacji majątkowej w kwotach 20.000 złotych żonie zmarłego B. K. (1), po 25.000 złotych każdemu z dzieci zmarłego, K., P. i B.. Pozwany odmówił wypłaty kwot żądanych przez powódkę, jej rodzeństwo i matkę na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Pozwany kwestionuje roszczenia powódki zarówno co do zasady jak i z ostrożności procesowej co do wysokości. W ocenie pozwanego brak podstawy prawnej formułowania w zaistniałym stanie faktycznym (wypadek z dnia 09 listopada 2004 roku) zgłoszonego żądania. W ocenie pozwanego odpowiedzialność gwarancyjna pozwanego oparta o art. 822 k.c. i art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie obejmuje roszczeń osób bliskich z tytułu zadośćuczynienia po śmierci co do zdarzeń powstałych przed dniem 03 sierpnia 2008 roku. Przed nowelizacją kodeksu cywilnego to jest przed 03 sierpnia 2008 roku nie było wyraźnej podstawy prawnej do przyznania zadośćuczynienia w razie śmierci osoby bliskiej. Dopiero przez wprowadzenie do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c. ustawodawca rozszerzył krąg uprawnionych i przedmiot ochrony przyznając bliskim poszkodowanego roszczenie o zadośćuczynienie także za własną krzywdę niemajątkową. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że ustawodawca nie przewidywał przed dniem 03 sierpnia 2008 roku możliwości przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na jakiegokolwiek podstawie prawnej. Gdyby bowiem upatrywano takiej podstawy w treści art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. nie byłoby potrzeby rozszerzającej interpretacji art. 446 § 3 k.c. Orzecznictwo sądowe sprzed nowelizacji nie wskazywało na możliwość dochodzenia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienia za krzywdę. Źródłem krzywdy jest sama śmierć człowieka, a nie fakt naruszenia dóbr osobistych osoby bliskiej. Powyższe prowadzi do wniosku, iż art. 446 § 4 k.c. nie może mieć zastosowania do zdarzeń zaistniałych przed dniem 03 sierpnia 2008 roku. Powódka nie może uzasadniać odpowiedzialności pozwanego treścią przepisów art. 448 w zw. z art. 24 k.c. gdyż w dacie wypadku nie obowiązywał jeszcze art. 446 § 4 k.c. ani tym bardziej nie przysługiwały w to miejsce środki ochrony przewidziane na gruncie art. 448 w zw. z art. 24 k.c. Interpretacja tego typu prowadzi w istocie do stosowania prawa wstecz. Ponadto z ostrożności procesowej pozwany kwestionuje żądania powodów jako rażąco zawyżone (odpowiedź na pozew w sprawie o sygn. akt IC 601/14 k. 50-51).

W pozwie z dnia 09 maja 2014 roku powód B. K. (2) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie i na podstawie art. 219 k.p.c. połączenie niniejszej sprawy ze sprawą z powództwa B. K. (1) do wspólnego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 09 listopada 2004 roku w Ś. R. B. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem marki P. o nr rej. (...) sprzęgniętym z niesprawną technicznie przyczepką załadowaną złomem, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku pojazdu marki V. (...) o nr rej. (...), którym kierował Z. S., doprowadził do czołowego zderzenia pojazdu marki V. w tył przyczepki. W konsekwencji zderzenia pojazd marki V. zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem marki F. o nr rej. (...), kierowanym przez S. S.. W wyniku zdarzenia śmierć ponieśli kierowca oraz pasażerowie pojazdu F.: S. S., W. W., M. F. i Z. K.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Koźlenicach z dnia 23 października 2006 roku, sygn.. akt II K 127/06 sprawca wypadku został uznany winnym dokonania czynu z art. 177 § 2 k.k. oraz skazany na karę 2 lat 8 miesięcy pozbawienia wolności. Posiadacz pojazdu którym kierował

sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powód pismem z dnia 10 marca 2014 roku zgłosił stronie pozwanej roszczenie w kwocie 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią ojca. Pozwany decyzją z dnia 26 marca 2014 roku odmówił wypłaty na rzecz powoda uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Gdy powód dowiedział się o zdarzeniu długo nie potrafił zrozumieć sytuacji w jakiej się znalazł. Przez kilka lat dzieciństwa spędzonego ze zmarłym powód nauczył się bezwzględnie polegać na jego trosce i opiece. W wyniku zdarzenia z dnia na dzień stracił całe swoje poczucie bezpieczeństwa, stał się pólsierotą. Dla osoby w tak młodym wieku jest to wydarzenie, które rzutuje na całe życie. Obecnie powód jest nastolatkiem i w tak trudnym dla siebie wieku zdaje sobie sprawę, jak ważną rolę w życiu każdego młodego człowieka odgrywa ojciec. Zadośćuczynienie ma w całości rekompensować krzywdę. Obejmuje ono wszystkie cierpienia psychiczne i fizyczne, zarówno już doznane, jak i te które z dużym prawdopodobieństwem wystąpią w przyszłości. Kierując się przywołanymi dyrektywami i rozważając przywołane okoliczności wyznaczające indywidualny rozmiar krzywdy na skutek śmierci osoby najbliższej roszczoną kwotę 80.000 złotych uznać należy za odpowiednią (pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 92-96).

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 września 2014 roku (data prezentaty Sądu) pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz rozpoznanie sprawy także w nieobecności pozwanego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za skutki wypadku spowodowanego przez R. B. w dniu 09 listopada 2004 roku w związku z zawarciem z posiadaczem pojazdu marki P. o nr rej. (...) umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Pozwany ubezpieczyciel kwestionuje zasadność przyznania zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. oraz z ostrożności procesowej wysokość roszczenia z tego tytułu. Uwzględniając stan prawny na dzień powstania szkody – wyłączną podstawę prawną dochodzenia roszczeń związanych ze śmiercią osoby najbliższej stanowi przepis art. 446 k.c. Skonstruowane w pozwie roszczenia – rozpatrywane w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. są niezasadne. Ponadto strona pozwana podnosi, że roszczenie o zadośćuczynienie zostało skierowane do pozwanego (...) S.A. jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, która ma źródło w umowie łączącej pozwanego ze sprawcą zdarzenia. Brak jest podstaw do domagania się od pozwanego ubezpieczyciela ochrony dóbr osobistych – poza wymienionymi w art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku – naruszonych czynem niedozwolonym sprawcy wypadku drogowego, jeżeli dobrem naruszonym jest inne niż zdrowie i życie. Nawet przy stwierdzeniu naruszenia dobra osobistego podstawą dochodzenia roszczenia powinien być przede wszystkim art. 445 § 1 k.c., jeżeli doszło do rozstroju zdrowia. Smutek, żal, poczucie osamotnienia, bezradności nie podlegają kompensacie. W żadnym wypadku twierdzeniu Sądu Najwyższego, że zadośćuczynienie może być przyznane na podstawie art. 448 k.c., nie można nadać charakteru generalnej reguły. Jednocześnie istnienie abstrakcyjnie ujętej więzi emocjonalnej ze zmarłym jest niewystarczające do uznania jej za dobro osobiste. Jego treść winna być zindywidualizowana. Sam fakt przeżywania żałoby, która nie wykracza poza te naturalne granice nie uzasadnia jeszcze przyznania zadośćuczynienia. W przeciwnym bowiem razie zadośćuczynienie należałoby się każdej osobie, która utraciła osobę bliską i która przeżywała żałobę po jej utracie – a tak jednak nie jest. Sam fakt przeżywania żałoby, która nie wykracza poza te naturalne granice nie uzasadnia jeszcze przyznania zadośćuczynienia. Ustawodawca w ujęciu przepisu art. 448 k.c. zdecydował o fakultatywności świadczenia. Tym samym świadczenie to nie przysługuje w każdym wypadku śmierci osoby poszkodowanej w wyniku działań osób trzecich. Jednocześnie w przypadku ustalenia, iż powód otrzymał świadczenie odszkodowawcze z innych tytułów (np. z ZUS, zakładów ubezpieczeń, zakładu pracy Z. K.) – należałoby także uwzględnić otrzymane świadczenia dla oceny należytej wysokości zadośćuczynienia. Wypadek, jakiemu uległ Z. K., był wypadkiem w pracy. Wysokość świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być uwzględniana jako okoliczność mająca znaczenie dla określenia wysokości zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, zasądzanego od zakładu ubezpieczeń. W sprawie wypadku z dnia 09 listopada 2004 roku – w oparciu o przepis art. 446 § 3 k.c. – (...) S.A. przyznało powodowi kwotę 25.000 złotych z tytułu stosownego odszkodowania, które zostało wypłacone w 2008 roku. W roszczeniu zgłoszonym w postępowaniu likwidacyjnym

w 2008 roku i uznanej kwocie uwzględniono cierpienia powoda związane z wypadkiem i śmiercią ojca podnoszone w niniejszej sprawie. Oceniając stan faktyczny sprawy w kontekście przytoczonych zasad należy uznać, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie usprawiedliwia przyjęcia wystąpienia przesłanek określonych w przepisie art. 448 k.c., uzasadniających przyznanie i żadaną przez powoda wysokość zadośćuczynienia. Pozwany kwestionuje wszelkie twierdzenia powoda niezgodne ze stanowiskiem pozwanego przedstawionym w pismach składanych w postępowaniu likwidacyjnym oraz postępowaniu sądowym. Pozwany zgłosił zarzut braku zasadności żądania odsetek od zgłoszonego roszczenia i wniósł o oddalenie powództwa powodów w zakresie odsetek. W ocenie (...) S.A. brak jest również uzasadnienia przyznania kosztów zastępstwa procesowego w kwocie przekraczającej wynagrodzenie minimalne (odpowiedź na pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 118-123).

W pozwie z dnia 09 maja 2014 roku powódka B. K. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 09 listopada 2004 roku w Ś. R. B. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem marki P. o nr rej. (...) sprzęgniętym z niesprawną technicznie przyczepką załadowaną złomem, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku pojazdu marki V. (...) o nr rej. (...), którym kierował Z. S., doprowadził do czołowego zderzenia pojazdu marki V. w tył przyczepki. W konsekwencji zderzenia pojazd marki V. zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem marki F. o nr rej. (...), kierowanym przez S. S.. W wyniku zdarzenia śmierć ponieśli kierowca oraz pasażerowie pojazdu F.: S. S., W. W., M. F. i Z. K.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kozienicach z dnia 23 października 2006 roku, sygn. akt II K 127/06 sprawca wypadku został uznany winnym dokonania czynu z art. 177 § 2 k.k. oraz skazany na karę 2 lat 8 miesięcy pozbawienia wolności. Posiadacz pojazdu którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej ze stroną pozwaną. Powódka pismem z dnia 10 marca 2014 roku zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią ojca. Pozwany decyzją z dnia 26 marca 2014 roku odmówił wypłaty na rzecz powódki uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Wiadomość o śmierci męża, do dziś powódka wspomina jako najgorszy moment swojego życia. Wraz ze zmarłym przez 19 lat tworzyli szczęśliwe i kochające się małżeństwo. Nagła i niespodziewana utrata tak ważnej osoby spowodowała, że powódka do dnia dzisiejszego nie powróciła do normalnego funkcjonowania. Z. K. zmarł w wieku 38 lat. Był osobą bardzo opiekuńczą, godną zaufania, najważniejszą wartością stanowiła dla niego żona i rodzina. Upływ czasu nie złagodził poczucia tęsknoty i bólu. Powódka każdego dnia na nowo przeżywa stratę, czuje pustkę, każde wspomnienie o zmarłym wywołuje lży. Zadośćuczynienie ma w całości rekompensować krzywdę. Obejmuje ono wszystkie cierpienia psychiczne i fizyczne, zarówno już doznane, jak i te które z dużym prawdopodobieństwem wystąpią w przyszłości. Kierując się przywołanymi dyrektywami i rozważając przywołane okoliczności wyznaczające indywidualny rozmiar krzywdy na skutek śmierci osoby najbliższej roszczonej kwotę 80.000 złotych uznać należy za odpowiednią (pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 166-170).

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 września 2014 roku (data prezentaty Sądu) pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz rozpoznanie sprawy także w nieobecności pozwanego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za skutki wypadku spowodowanego przez R. B. w dniu 09 listopada 2004 roku w związku z zawarciem z posiadaczem pojazdu marki P. o nr rej. (...) umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Pozwany ubezpieczyciel kwestionuje zasadność przyznania zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. oraz z ostrożności procesowej wysokość roszczenia z tego tytułu. Uwzględniając stan prawny na dzień powstania szkody – wyłączną podstawę prawną dochodzenia roszczeń związanych ze śmiercią osoby najbliższej stanowi przepis art. 446 k.c. Skonstruowane

w pozwie roszczenia – rozpatrywane w oparciu o przepis art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. są niezasadne. Ponadto strona pozwana podnosi, że roszczenie o zadośćuczynienie zostało skierowane do pozwanego (...) S.A. jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, która ma źródło w umowie łączącej pozwanego ze sprawcą zdarzenia. Brak jest podstaw do domagania się od pozwanego ubezpieczyciela ochrony dóbr osobistych – poza wymienionymi w art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku – naruszonych czynem niedozwolonym sprawcy wypadku drogowego, jeżeli dobrem naruszonym jest inne niż zdrowie i życie. Nawet przy stwierdzeniu naruszenia dobra osobistego podstawą dochodzenia roszczenia powinien być przede wszystkim art. 445 § 1 k.c., jeżeli doszło do rozstroju zdrowia. Smutek, żal, poczucie osamotnienia, bezradności nie podlegają kompensacie. W żadnym wypadku twierdzeniu Sądu Najwyższego, że zadośćuczynienie może być przyznane na podstawie art. 448 k.c., nie można nadać charakteru generalnej reguły. Jednocześnie istnienie abstrakcyjnie ujętej więzi emocjonalnej ze zmarłym jest niewystarczające do uznania jej za dobro osobiste. Jego treść winna być zindywidualizowana. Sam fakt przeżywania żałoby, która nie wykracza poza te naturalne granice nie uzasadnia jeszcze przyznania zadośćuczynienia. W przeciwnym bowiem razie zadośćuczynienie należałoby się każdej osobie, która utraciła osobę bliską i która przeżywała żałobę po jej utracie – a tak jednak nie jest. Ustawodawca w ujęciu przepisu art. 448 k.c. zdecydował o fakultatywności świadczenia. Tym samym świadczenie to nie przysługuje w każdym wypadku śmierci osoby poszkodowanej w wyniku działań osób trzecich. Jednocześnie w przypadku ustalenia, iż powód otrzymał świadczenie odszkodowawcze z innych tytułów (np. z ZUS, zakładów ubezpieczeń, zakładu pracy Z. K.) – należałoby także uwzględnić otrzymane świadczenia dla oceny należytej wysokości zadośćuczynienia. Wypadek, jakiemu uległ Z. K., był wypadkiem w pracy. Wysokość świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być uwzględniana jako okoliczność mająca znaczenie dla określenia wysokości zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, zasądzanego od zakładu ubezpieczeń. W sprawie wypadku z dnia 09 listopada 2004 roku – w oparciu o przepis art. 446 § 3 k.c. – (...) S.A. przyznało powódce kwotę 20.000 złotych z tytułu stosownego odszkodowania, które zostało wypłacone w 2008 roku. W roszczeniu zgłoszonym w postępowaniu likwidacyjnym w 2008 roku i uznanej kwocie uwzględniono cierpienia powódki związane z wypadkiem i śmiercią męża podnoszone w niniejszej sprawie. Oceniając stan faktyczny sprawy w kontekście przytoczonych zasad należy uznać, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie usprawiedliwia przyjęcia wystąpienia przesłanek określonych w przepisie art. 448 k.c., uzasadniających przyznanie i żadaną przez powoda wysokość zadośćuczynienia. Pozwany kwestionuje wszelkie twierdzenia powódki niezgodne ze stanowiskiem pozwanego przedstawionym w pismach składanych w postępowaniu likwidacyjnym oraz postępowaniu sądowym. Pozwany zgłosił zarzut braku zasadności żądania odsetek od zgłoszonego roszczenia i wniósł o oddalenie powództwa powodów w zakresie odsetek. W ocenie (...) S.A. brak jest również uzasadnienia przyznania kosztów zastępstwa procesowego w kwocie przekraczającej wynagrodzenie minimalne (odpowiedź na pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 190-195).

Na rozprawie w dniu 02 kwietnia 2015 roku strona powodowa wniosła o zasądzenie kosztów procesu według załączonego spisu kosztów (protokół rozprawy z dnia 02 kwietnia 2015 roku k. 308).

W toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 listopada 2004 roku R. B. w miejscowości Ś., województwo (...), gmina K., naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem marki P. nr rej. (...) sprzęgniętym z jednoosiową przyczepką, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku Z. S., kierującego samochodem ciężarowym marki V. (...) o nr rej. (...), doprowadził do czołowego uderzenia przez samochód ciężarowy marki V. w tył przyczepki, a następnie zjechania tego samochodu na przeciwny pas ruchu w wyniku czego zderzył się z samochodem marki F. o nr rej. (...) kierowanym przez S. S., w skutek czego w wyniku poniesionych obrażeń śmierć poniósł Z. K.. Sprawca R. B. został skazany prawomocnym wyrokiem na 2 lata i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 lat. Sprawca wypadku R. B. jako posiadacz pojazdu marki P. nr rej. (...) był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S.A. w W. (okoliczności bezsporne).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 23 października 2006 roku wydanym w sprawie II K 127/06 Sąd Rejonowy w Kozienicach uznał R. B. za winnego tego, że w dniu 09 listopada 2004 roku w Ś. gmina K. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując w warunkach nocnych samochodem osobowym marki P. o nr rej. (...) sprzęgniętym z jednoosiową niesprawną technicznie przyczepką, nie posiadając wymaganego przepisami oświetlenia, załadowaną złomem, która była niewidoczna dla jadącego za nim w tym samym kierunku Z. S., kierującego samochodem ciężarowym marki V. (...) o nr rej. (...), doprowadził do czołowego uderzenia przez samochód ciężarowy marki V. w tył przyczepki, a następnie zjechania tego samochodu na przeciwny pas ruchu i zderzenia z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem osobowym marki F. o nr rej. (...) kierowanym przez S. S., w wyniku czego kierowca tego pojazdu S. S. i jego pasażerowie W. W., M. F. i Z. K. doznali licznych wielonarządowych obrażeń ciała skutkujących ich zgonem, natomiast Z. S. doznał obrażeń w postaci wstrząśnienia mózgu, stłuczenia płuca prawego, stłuczenia nerek, stłuczenia jamy brzusznej, złamania otwartego prawego talerza biodrowego, złamania łopatki prawej, złamania żeber IV, V, VI po stronie prawej, którą są chorobą zagrażającą życiu, tj. o przestępstwo z art. 177§ 2 k.k. i skazał go na karę dwóch lat i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności oraz orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na lat sześć (wyrok Sądu Rejonowego w Kozienicach z dnia 23 października 2006 roku k. 646 sygn. akt II K 127/06).

Po rozpoznaniu w dniu 01 października 2014 roku sprawy o sygn. akt IC 682/14 z powództwa B. K. (1) przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Radomiu postanowił sprawę IC 682/14 połączyć do łącznego rozpoznania i merytorycznego rozstrzygnięcia ze sprawą I C 681/14 tutejszego Sądu i prowadzić ją pod sygnaturą IC 681/14 (postanowienie z dnia 01 października 2014 roku o sygn. akt IC 682/14 k. 209).

Po rozpoznaniu w dniu 06 października 2014 roku sprawy o sygn. akt IC 601/14 z powództwa K. S. przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Radomiu postanowił sprawę niniejszą połączyć ze sprawą IC 589/14 tutejszego Sądu do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie z dnia 06 października 2014 roku o sygn. akt IC 601/14 k. 82).

Po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 roku sprawy o sygn. akt IC 681/14 z powództwa B. K. (1) i B. K. (2) przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Radomiu postanowił sprawę IC 681/14 tutejszego Sądu połączyć do łącznego rozpoznania i merytorycznego rozstrzygnięcia ze sprawą IC 589/14 Sądu Okręgowego w Radomiu i prowadzić ją pod sygnaturą IC 589/14 (postanowienie z dnia 21 października 2014 roku o sygn. akt IC 681/14 k. 213).

Na rozprawie w dniu 13 listopada 2014 roku po rozpoznaniu sprawy o sygn. akt IC 589/14 z powództwa B. K. (1), P. K. i K. S. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Radomiu postanowił połączyć niniejszą sprawę ze sprawami IC 601/14, IC 681/14 i IC 682/14 do łącznego prowadzenia oraz rozpoznania i sprawę prowadzić po sygn. IC 589/14 (protokół rozprawy z dnia 13 listopada 2014 roku k. 261).

Zmarły Z. K. pracował jako ślusarz, spawacz w Elektrowni (...). Ponadto prowadził gospodarstwo rolne o powierzchni ponad 6 ha. W chwili śmierci miał 38 lat, był żonaty, miał troje dzieci. Pełnił funkcję sołtysa (zeznania powódki K. S. k. 74v-75 i k. 308v, zeznania świadka P. S. k. 75v-76, zeznania powódki B. K. (1) k. 136v i k. 207v i k. 308v, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 261 i k. 308, zeznania świadka J. S. k. 207v).

Powód P. K. stracił ojca, gdy miał 15 lat. Zmarły był dla niego autorytetem i wzorem do naśladowania. Zawsze mógł liczyć na jego pomoc i wsparcie. P. K. często spędzał czas wolny razem z ojcem. Gdy powód dowiedział się o śmierci ojca załamała się. Przez ponad miesiąc nie chodził do szkoły. Powód zaczął mieć problemy z nauką i zachowaniem. Stał się wycofany, apatyczny, unikał kontaktów społecznych, stracił radość życia. Po ukończeniu szkoły średniej podjął studia, które następnie przerwał. P. K. podejmował leczenie u lekarza psychiatry w W. oraz u psychologa w R.. Stwierdzono występowanie u niego stanów depresyjnych i przewlekłej nerwicy. Powód zażywa środki nasenne. Często odwiedza grób ojca i nie może pogodzić się z jego śmiercią. Obecnie nie pracuje (pozew k. 3-7, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 261 i k. 308, zeznania świadka J. S. k. 207v, dokumentacja medyczna k. 270-273).

W chwili śmierci ojca powódka K. S. miała 19 lat i była uczennicą w klasie maturalnej. Po zdarzeniu z dnia 09 listopada 2004 roku powódka nie potrafiła powrócić do normalnego funkcjonowania. Stała się zamknięta, miała problemy z koncentracją i snem. Po śmierci ojca K. S. przejęła część obowiązków domowych. Natomiast B. K. (1) była zmuszona podjąć pracę zarobkową w Elektrowni (...). K. S. nie korzystała z pomocy psychologa i psychiatry ponieważ nie wiedziała do kogo ma się zwrócić. Powódka uważała również, że obca osoba nie będzie w stanie udzielić jej pomocy. Czowała ból, rozpacz, straciła poczucie bezpieczeństwa. Początkowo powódka unikała odwiedzania grobu ojca, gdyż chodzenie na cmentarz sprawiało jej ból. Po dwóch latach od zdania matury podjęła studia zaoczne. W 2006 roku zawarła związek małżeński. Od 2008 roku zamieszkuje wraz z mężem. Obecnie powódka odwiedza grób swojego ojca regularnie (pozew w sprawie o sygn. akt IC 601/14 k. 28-32, zeznania powódki K. S. k. 74v-75 i k. 136v i k. 308v, zeznania świadka P. S. k. 75v-76, zeznania powódki B. K. (1) k. 207v i k. 308v, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 261 i k. 308, zeznania świadka J. S. k. 207v).

Małoletni powód B. K. (2) był szczególnie związany z ojcem, z którym spędzał czas wolny. Był wesołym i spokojnym dzieckiem. W chwili śmierci Z. K. miał 6 lat. Gdy małoletni syn dowiedział się o wypadku ojca zareagował krzykiem, długo nie potrafił zrozumieć sytuacji w jakiej się znalazł. W wyniku zdarzenia utracił poczucie bezpieczeństwa. Następnie zamknął się w sobie, przestał się uczyć i zaczął sprawiać problemy wychowawcze. Małoletni nie chciał uczęszczać do szkoły i orzeciono wobec niego nadzór kuratora. W związku z brakiem postępów w nauce powtarzał klasę w gimnazjum. Małoletni powód jeździ z matką na psychoterapię, ma indywidualne nauczanie. Korzysta z pomocy psychologa i lekarza psychiatry. Rozpoznano u niego występowanie depresji napadowo – lękowej po śmierci ojca. B. K. (2) posiada orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Obecnie wspomina ojca i odwiedza jego grób (pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 92-96, zeznania powódki K. S. k. 74v-75 i k. 308v, zeznania powódki B. K. (1) k. 136v i k. 207v i k. 308v, zeznania powódki K. S. k. 136v i k. 308v, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania k. 151-155, dokumentacja medyczna k. 157-158, k. 159, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 261 i k. 308, zeznania świadka J. S. k. 207v).

Przez 19 lat powódka B. K. (1) ze zmarłym Z. K. tworzyli szczęśliwe małżeństwo. Powódka prowadziła dom, zajmowała się dziećmi i gospodarstwem rolnym. Z. K. pracował, spędzał czas wolny razem ze swoją rodziną, pomagał w wychowywaniu dzieci i w obowiązkach domowych. O śmierci męża B. K. (1) dowiedziała się od koleżanki. Początkowo nie mogła w to uwierzyć. Wpadła w histerię i krzyczała. Jej córka K. S. próbowała ją pocieszyć. Wszyscy obecni w domu płakali. Wiadomość o śmierci męża stanowiła dla B. K. (1) najgorszy moment w życiu. Po wypadku powódka przez miesiąc nie wychodziła z domu, zażywała leki uspokajające. B. K. (1) ograniczyła utrzymywanie kontaktów towarzyskich, przestała chodzić do kościoła. Po śmierci męża cierpiała na depresję, jednakże nie leczyła się psychiatrycznie i nie korzystała z pomocy psychologa. W związku ze zdarzeniem z dnia 8 lipca 2002 roku powódka przyjmowała preparat uspokajający – R.. W kwietniu 2005 roku podjęła pracę w Elektrowni (...), którą wykonuje nadal. W 2007 roku zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego. Powódka regularnie odwiedza grób męża (pozew w sprawie o sygn. akt IC 681/14 k. 166-170, zeznania powódki K. S. k. 74v-75 i k. 308v, zeznania świadka P. S. k. 75v-76, zeznania powódki B. K. (1) k. 207v i k. 261 i k. 308v, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 308, zeznania świadka J. S. k. 207v).

W związku ze śmiercią Z. K. pozwany (...) S.A. dotychczas wypłacił rodzinie zmarłego świadczenia w łącznej kwocie 103.160 złotych z czego koszty pogrzebu i nagrobka w kwocie 8.160 złotych, stosowne odszkodowanie po śmierci w związku z pogorszeniem sytuacji majątkowej w kwotach 20.000 złotych żonie zmarłego B. K. (1), po 25.000 złotych każdemu z dzieci zmarłego – K. S., P. K. i B. K. (2). Pozwany odmówił wypłaty kwot żądanych przez powodów na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. (odpowiedź na pozew z dnia 30 czerwca 2014 roku w sprawie o sygn. akt I C 601/14).

Małoletni B. K. (2) otrzymał rentę po ojcu w kwocie ponad 2.000 złotych miesięcznie. Natomiast K. S. i P. K. otrzymali rentę po ojcu w kwocie po około 500 złotych miesięcznie. W związku ze śmiercią Z. K. umorzono pożyczkę zaciągniętą przez zmarłego w Elektrowni (...) (k. 85, odpowiedź na pozew k. 118-123, k. 143-144, odpowiedź na pozew k. 190-195,

zeznania powódki K. S. k. 136v i k. 308v, zeznania powódki B. K. (1) k. 207v i k. 308, zeznania powoda P. K. k. 207v i k. 261 i k. 308).

Problemy powoda B. K. (2) są pośrednio związane ze śmiercią ojca, wynikają z wychowywania się w niepełnej rodzinie, gdzie nagle zniknął ojciec.

Tylko prawidłowo zaspokojona potrzeba bezpieczeństwa w wieku dziecięcym zapewnia właściwy rozwój uczuciowy i prawidłowe kształtowanie się osobowości dziecka. Zachwianie poczucia bezpieczeństwa we wczesnych latach powoduje najczęściej zmiany w strukturze osobowości człowieka dorosłego. Utrata ojca w przypadku B. K. (2) prawdopodobnie doprowadziła do niskiego poczucia sprawczości, obniżyła u niego poczucie sensu we wkładanie wysiłku oraz obniżyła motywację do przezwycięzania trudności. Problemy wychowawcze małoletniego płyną z niedostatecznej konsekwencji w wychowaniu. Jest wysoce prawdopodobne, że gdyby ojciec chłopca żył, to inaczej wyglądałaby jego kariera szkolna. Ponadto u powoda obserwuje się niski poziom motywacji do aktywności, osiągania celów, niedojrzałe podejście do celów odległych i do wymiernych osiągnięć. To, że u opiniowanego nieharmonijnie rozwijają się pewne funkcje poznawcze, spowodowało, że niechętnie uczył się i chodził do szkoły. Powód w okresie dorastania wszedł w konflikt rówieśniczy, co w głównej mierze przyczyniło się do zdecydowanej odmowy uczęszczania do szkoły. Wyniki badań nie potwierdziły rozpoznania u B. K. (2) depresji młodzieńczej czy też zaburzeń lękowo – depresyjnych. Tuż po śmierci męża powódka B. K. (1) przeżywała intensywny okres rozpacz i zubożenia na sprawy życia codziennego. Powódka uzyskała wsparcie od matki i siostry. Obowiązki domowe w dużej mierze przejęła dorastająca córka powódki. B. K. (1) zminimalizowała kontakty towarzyskie, pozostając w gronie najbliższej rodziny, ale utrzymując także kontakty interpersonalne w miejscu pracy. Nie leczyła się psychiatrycznie, nie korzystała ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego. Do dziś powódka przeżywa poczucie winy z powodu przeciążenia obowiązkami domowymi swojej córki po śmierci męża. B. K. (1) ma poczucie, że jej życie jest trudniejsze od życia innych ludzi i obfituje w niepowodzenia. Powódka ma obniżone poczucie sensu życia. O ile żałoba po stracie męża u B. K. (1) jest zamknięta, o tyle konsekwencje psychologiczne dla rodziny są obecne nadal (opinie sądowo – psychologiczne k. 277-289).

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody w postaci dokumentów załączonych do akt niniejszej sprawy oraz dokumentów znajdujących się w aktach sprawy karnej o sygn. II K 127/06, zeznań wskazanych świadków oraz powodów: P. K., B. K. (1) i K. S..

Sąd podzielił ustalenia zawarte w opiniach biegłej sądowej z zakresu psychologii B. G.. Zdaniem Sądu opinie zostały sporządzone w sposób fachowy, zgodny z prawidłami wiedzy specjalistycznej, a płynące z nich wnioski były spójne i logiczne.

Sąd dał wiarę zeznaniom powodów: P. K., B. K. (1) i K. S.. Zeznania te były logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniały.

Dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, jak również w aktach postępowania karnego o sygn. II K 127/06 nie były kwestionowane przez strony, nie budzą one również wątpliwości Sądu zarówno pod względem formalnym jak i materialnym.

Powództwo jest zasadne w części, to jest co do kwot po 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia zapłaty na rzecz powodów P. K., B. K. (2) i K. S. oraz kwoty 80.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014 roku do dnia zapłaty na rzecz powódki B. K. (1).

Powodowie P. K., B. K. (1), B. K. (2) i K. S. dochodzą w niniejszej sprawie zadośćuczynienia za krzywdę przeciwko pozwanemu zakładowi ubezpieczeń z tytułu jego odpowiedzialności wynikającej z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej z tym zakładem ubezpieczeń przez posiadacza samochodu kierowanego przez sprawcę wypadku komunikacyjnego mającego miejsce w dniu 09 listopada 2004 roku. Jak wynika bowiem z treści art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. W wyniku tego zdarzenia

śmierć poniósł ojciec powodów P. K., B. K. (2) i K. S. oraz mąż powódki B. K. (1). Odpowiedzialność pozwanego za skutki tego wypadku była bezsporna – pozwany ubezpieczyciel jej nie kwestionował. Spór natomiast koncentrował się na ustaleniu, czy zaistniały przesłanki do wypłaty powodom zadośćuczynienia za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. Strona pozwana podnosiła bowiem, że brak jest podstaw do przyznania powodom zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, ponieważ do zdarzenia wywołującego szkodę doszło przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, to jest przed dniem wejścia w życie § 4 art. 446 k.c., na podstawie którego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Ponadto strona pozwana podnosiła, że w jej ocenie roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie po 80.000 złotych na rzecz każdego z powodów jest rażąco wygórowane.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że przedmiotowy wypadek miał miejsce w dniu 09 listopada 2004 roku, to jest przed dniem wejścia w życie § 4 art. 446 k.c. Jednakże nie oznacza to, że roszczenie powodów nie znajduje podstawy prawnej. W orzecnictwie ugruntowany został bowiem pogląd, który Sąd orzekający w całości podziela, zgodnie z którym najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej (art. 71 Konstytucji RP). Wiąż rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Nie każdą jednak więź rodzinną należy niejako automatycznie zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/10, opubl. Biul. SN 2010/10/11, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 31/11, opubl. Biul. SN 2011/7/9, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku, IV CSK 307/09, opubl. OSNC-ZD 2010/3/91).

W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości Sądu, że czyn niedozwolony, którego następstwem była śmierć Z. K. – ojca powodów P. K., B. K. (2) i K. S. a męża powódki B. K. (1) był źródłem ich krzywdy polegającej na naruszeniu ich dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej z członkiem najbliższej rodziny. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, nagła śmierć ojca i męża była dla powodów ogromną tragedią. Powodowała u nich cierpienie i ból, jak również poczucie straty, które powodowie odczuwają do chwili obecnej.

Ustalając wysokość należnego każdemu z powodów zadośćuczynienia Sąd wziął pod uwagę rozmiar ich cierpień, natężenie dolegliwości psychicznych, czas trwania, stopień uciążliwości oraz trwałość skutków. Na rozmiar krzywdy wywołanej śmiercią osoby najbliższej wpływ ma nie tylko dramatyzm doznań, ale również poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią, intensywność oraz rodzaj więzi ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia, tj. nerwicy czy depresji, roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, jak też stopień w jakim pośrednio poszkodowany będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości oraz zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy i wiek poszkodowanego. Należy również podkreślić, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, a więc jego wysokość musi stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość i nie może mieć jedynie charakteru symbolicznego.

Wprawdzie stopień krzywdy należy oceniać indywidualnie, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, niemniej jednak Sąd ustalił należne na rzecz powodów P. K., B. K. (2) i K. S. zadośćuczynienie na tę samą kwotę po 50.000 złotych. Sumy te stanowiąc będą dla powodów odczuwalną wartość ekonomiczną. Nie są one, w ocenie Sądu,

wygórowane. Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych powodowie P. K., B. K. (2) i K. S. stracili ojca, z którym byli silnie emocjonalnie związani. Zmarły stanowił dla nich wsparcie, wzór do naśladowania, spędzał z nimi dużo czasu. Na wieść o śmierci ojca zareagowali płaczem i krzykiem. U każdego z powodów śmierć ojca wywołała reakcję depresyjną, co miało u nich wpływ na obniżenie zdolności uczenia się. Wszyscy powodowie odczuwają nadal pustkę po stracie ojca. Obecnie jednak żaden z powodów nie ma trwałego uszczerbku na zdrowiu związanego ze śmiercią ojca. Biorąc pod uwagę intensywność oraz okres trwania cierpień powodów, jak również fakt, że obecnie nie odczuwają oni skutków śmierci ojca w zakresie ich zdrowia, uznać należy, że żądana przez nich kwota jest znacznie zawyżona. Natomiast na rzecz powódki B. K. (1), Sąd ustalił należne zadośćuczynienie w kwocie 80.000 złotych. Suma ta stanowić będzie dla powódki odczuwalną wartość ekonomiczną. Nie jest ona, w ocenie Sądu, wygórowana. Nie ulega wątpliwości Sądu, że stopień cierpień po stracie męża jest inny niż po stracie ojca. B. K. (1) na wiadomość o śmierci męża wpadła w histerię i krzyczała. Tuż po śmierci męża powódka przeżywała intensywny okres rozpacz i zobojętnienia na sprawy życia codziennego. Przez około dwa tygodnie nie była w stanie zajmować się dziećmi i w ogóle nie chciała jeść. Powódka była zmuszona podjąć pracę zarobkową, co spowodowało, że jej córka musiała się zająć domem, przejąć wszystkie obowiązki. Powódka ma obniżone poczucie sensu życia i zminimalizowała kontakty towarzyskie. Do dziś przeżywa poczucie winy z powodu przeciążenia obowiązkami domowymi swojej córki po śmierci męża.

O odsetkach od zasądzonych na rzecz powodów kwot orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. Należy przyjąć, że zadośćuczynienie staje się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego do spełnienia świadczenia (art. 455 § 1 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 roku, II CSK 434/09, opubl. Lex numer 602683, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011 roku, I PK 145/10, opubl. Lex numer 794777).

Zgodnie z zasadą wyrażoną w treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, powodowie zażądali natomiast naliczenia ustawowych odsetek od dnia 27 marca 2014 roku. Podyktowane to jest faktem, iż w dniu 26 marca 2014 roku pozwany odmówił wypłaty na rzecz powodów zadośćuczynienia uzasadniając to brakiem podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia. Decyzja ta była kończąca proces likwidacji szkody powodów. Wobec tego Sąd od dnia 27 marca 2014 roku zasądził ustawowe odsetki. Zasądzone kwoty mieszczą się przy tym w żądaniu pozwu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (punkt VI wyroku) znajduje oparcie w treści art. 98 k.p.c.

Zasądzona od pozwanego na rzecz powoda P. K. kwota 2.400 złotych obejmuje koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 złotych zgodnie ze stawką przyjętą w § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 490).

Na zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki B. K. (1) kwotę 5.100 złotych składają się: opłata od pozwu uiszczona w części, to jest w kwocie 1.500 złotych oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 złotych zgodnie ze stawką przyjętą w § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Podczas wydawania orzeczenia Sąd popełnił oczywistą omyłkę rachunkową, zasądzając kwotę 8.700 złotych zamiast 5.100 złotych.

Na rzecz powoda B. K. (2) od pozwanego zasądzono kwotę 3.200 złotych obejmującą: kwotę 800 złotych tytułem częściowej opłaty od pozwu oraz kwotę 2.400 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego od zasądzanego świadczenia.

Na zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki K. S. kwotę 3.200 złotych składają się: opłata od pozwu uiszczona w części, to jest w kwocie 800 złotych oraz koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego od zasądzanego świadczenia w kwocie 2.400 złotych.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) Sąd, w punkcie VII wyroku, nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 896 złotych tytułem kosztów na opinię biegłego oraz kwotę 8.600 złotych tytułem nieuiszczonych opłat od zasądzonych na rzecz powodów świadczeń.

Podczas wydawania orzeczenia Sąd popełnił oczywistą omyłkę rachunkową, zasądzając kwotę 986 złotych zamiast 896 złotych.

/-/ Na oryginale właściwy podpis.-